

Župan

Slovenski trg 1, 4000 Kranj

T: 04 237 31 01
F: 04 237 31 06
E: obcina.kranj@kranj.si
www.kranj.si

SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Številka: 122-3/2013-19-(47/04)

Datum: 13.5.2013

ZADEVA: Poročilo o delu LAS (Lokalne akcijske skupine) za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2012

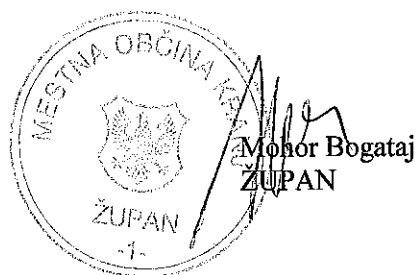
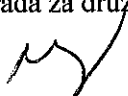
Lokalna akcijska skupina za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj (v nadaljevanju LAS) je bila ustanovljena leta 1999. LAS je strokovno posvetovalno telo župana. Sestavljajo ga strokovnjaki kot predstavniki naslednjih področij: sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, srednjih šol, osnovnih šol, kranjskih vrtcev, nevladnih organizacij, politike in mladih. Med nalogami, ki jih letno izvaja LAS je tudi naloga, da poroča svetu Mestne občine Kranj. V prilogi tako podajamo poročilo o delu LAS za leto 2012, z narejeno oceno stanja na področju problematike drog v mestni občini Kranj za navedeno leto.

Svetu Mestne občine Kranj predlagamo, da sprejme naslednji:

SKLEP:

Svet Mestne občine Kranj se je seznanil s poročilom o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2012.

Nada Bogataj Kržan
načelnica Urada za družbene dejavnosti

Priloga:

- Poročilo o delu LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2012

Župan
Lokalna akcijska skupina za
preprečevanje zlorabe drog
v Mestni občini Kranj

Slovenski trg 1, 4000 Kranj

T: 04 237 31 01
F: 04 237 31 06
E: obcina.kranj@kranj.si
www.kranj.si

SVET MESTNE OBČINE KRANJ

Številka: 122-3/2013-19-(47/04)

Datum: 13.5.2013

Zadeva: POROČILO O DELU LAS (Lokalne akcijske skupine) za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj za leto 2012

Lokalna akcijska skupina LAS za preprečevanje zlorabe drog v mestni občini Kranj je bila ustanovljena leta 1999. Sestavljena je iz predstavnikov: vrtcev, osnovnih šol, srednjih šol, mladih, sociale, zdravstva, policije, krajevnih skupnosti, nevladnih organizacij in občinske uprave. Gre za strokovnjake, predstavnike služb, ki se profesionalno ukvarjajo z bio-psiho-socialnimi vidiki zdravja prebivalstva.

LAS Mestne občine Kranj je v letu 2012 pripravila operativni program za Mestno občino Kranj, ki ga je potrdil župan Mestne občine Kranj, naredila je oceno stanja na področju zlorabe drog iz preventivnega in kurativnega vidika, zagotavljala je koordinacijo dela strokovnih služb, ki se s problematiko drog ukvarjajo na vseh treh ravneh preventive (primarna, sekundarna in terciarna). Nadalje je LAS zagotavljala usklajenost lokalnih programov preprečevanja zlorabe drog, se povezovala z drugimi lokalnimi akcijskimi skupinami v Sloveniji ter v letu 2012 osnovnim šolam, srednjim šolam in kranjskim vrtcem mestne občine Kranj zagotovila sredstva za sofinanciranje preventivnih programov za katere so se odločili in izbrali sami.

OPIS IZVEDENEGA PROGRAMA

1. Izvajanje preventivnih programov v kranjskih vrtcih, osnovnih šolah in srednjih šolah mestne občine Kranj:

Za izvajanje preventivnih programov v šolskem letu 2012/13 je Lokalna akcijska skupina pozvala kranjske vrtce, osnovne in srednje šole, da sami posredujejo predloge za sofinanciranje preventivnih programov. Odzvali so se vse osnovne šole, medtem ko je bil odziv srednjih šol in odziv za programe v vrtcih nekoliko slabši. Skupno bodo vrtci izvedli 8 predavanj (15 ur), osnovne šole bodo izvedle 77 delavnic (155 ur) in srednje šole 9 delavnic (113 ur). Lokalna akcijska skupina je za izvajanje preventivnih programov razdelila skupaj 11.590,00 €, in sicer sledeče:

Vrtci, skupaj 640,00 €, in sicer:

- OŠ Orehek, Zasavska c. 53c, Kranj, v višini 80,00 € (za 1 predavanje po dve uri, tema predavanja: reševanje konfliktov),
- OŠ Stražišče, Šolska ul. 2, Kranj, v višini 160,00 € (za 2 predavanji po dve uri, in sicer: predavanje – Kako starši z družinskim slogom vplivajo na vedenje in razvoj otroka in predavanje – Raznovrstne odvisnosti in problematika na območju Kranja),
- OŠ Predoslje, Predoslje 17a, Kranj, v višini 80,00 € (za 1 predavanje ena ura, tema predavanja: Otrok za zdrav razvoj potrebuje ljubezen in vzgojo),

- Kranjski vrtci, C. Staneta Žagarja 19, Kranj, v višini 320,00 € (za 4 predavanja po 2 šolski uri, in sicer: predavanje - Vloga matere in očeta pri vzgoji otroka; 2 predavanji - Delo z vedenjsko zahtevnimi otroci; predavanje – Otrokove pravice in dolžnosti).

Osnovne šole, skupaj 8.192,80 €, in sicer:

- OŠ Orehek, Zasavska c. 53c, Kranj, v višini 1.214,40 € (za 7. razred, Men se rola, 6 šolskih ur; za 9. razred, Odnosi med spoloma, 12. šolskih ur; za 9. razred, Raznovrstne odvisnosti, 6 šolskih ur),
- OŠ Jakoba Aljaža, Ul. Tončka Dežmana 1, Kranj, v višini 624 € (za 7. razred, Mladi in alkohol, 4 šolske ure; za 7. razred, Nasilje-kaj je to in kaj lahko naredim, 4. šolske ure; za 8. razred, Men se rola, različne odvisnosti, 4 šolske ure; za 8. razred, Anatomija zaljubljenosti, dinamika odnosa fant, dekle, 4 šolske ure; za 8. razred, odnosi, varna spolnost, 4 šolske ure),
- OŠ Predoslje, Predoslje 17a, Kranj, v višini 539,20 € (za 8. razred, Zasvojenost in odnos do psihoaktivnih snovi, 4 šolske ure; za 8. razred, Zasvojenost z računalnikom in internetom, 1. šolska ura; za 8. razred, Spletno nenasilje, 1 šolska ura; za 8. razred, Varno z mobilnikom v svet, 1 šolska ura; za 9. razred, odnosi med spoloma, varna spolnost, 6. šolskih ur; za 9. razred, Osveščena uporaba interneta, 1. šolska ura),
- OŠ Franceta Prešerna, Kidričeva c. 49, Kranj, v višini 828 € (za 7. razred, Raznovrstne odvisnosti, 3 šolske ure; za 9. razred, Odvisnost od drog, 12. šolskih ur; za 9. razred, Raznovrstne odvisnosti in odnosi med spoloma, 6 šolskih ur),
- OŠ Matije Čopa, Ul. Tuga Vidmarja 4, Kranj, v višini 624 € (za 4. razred, Spolna vzgoja, 4 šolske ure; za 4. razred, Trening socialnih veščin, 4 šolske ure; za 5. razred, Trening socialnih veščin, 4. šolske ure),
- OŠ Helene Puhar Kranj, Kidričeva 51, Kranj, v višini 576 € (za: IV. stopnja in 7. razred, Nevarnosti na internetu, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, Nasilje med vrstniki, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, Reševanje konfliktov, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, Motnje hranjenja, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, Realna samopodoba, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, Preprečevanje alkohola in kajenja, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, odvisnost in zasvojenost, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred; IV. stopnja in 7. razred, Spolna vzgoja, 1 šolska ura za IV. stopnjo in 1 šolska ura za 7. razred),
- OŠ Simona Jenka, Ul. XXXI. Divizije 7a, Kranj, v višini 440 € (za 6. razred, Spletno nasilje, ekipa varnega interneta, 4 šolske ure; za 8. razred, Mit ali resnica, 8 šolskih ur),
- OŠ Staneta Žagarja, C 1. maja 109, Kranj, v višini 739,20 € (za 5. razred, Učinkovito komuniciranje in reševanje konfliktov, 6 šolskih ur; za 5. razred, Kaj vidiš, slišiš, govoriš, to postaneš, 3 šolske ure; za 5. razred, Nasilje med vrstniki, 6 šolskih ur; za 8. razred, Kaj vidiš, slišiš, govoriš, to postaneš, 3 šolske ure; za 8. razred, Kako se upreti pritiskom vrstnikov, 6 šolskih ur; za 8. razred, Nasilna komunikacija in reševanje konfliktov, 6 šolskih ur),
- OŠ Stražišče, Šolska ul. 2, Kranj, v višini 2.608 € (za 9. razred, Medsebojni odnosi, 9 šolskih ur; za 9. razred, Kako se upreti pritisk vrstnikov, 3 šolske ure; za 9. razred, Kako reči ne, 6 šolskih ur; za 8. razred, Men se rola ali odnosi med spoloma, 2 šolski uri).

Srednje šole, v višini 2.757,20 €, in sicer:

- Ekonomsko-storitveni izobraževalni center, Gimnazija, Kidričeva c. 65, Kranj, v višini 1.246,80 € (delavnica za dijake 2. letnikov, tema: imava se rada, skupno 18 šolskih ur; delavnica za dijake 2. letnikov, tema: prevencija pred drogo, skupno 12 šolskih ur),
- Ekonomsko-storitveni izobraževalni center, Kidričeva c. 65, Kranj, Ekonomsko trgovska šola, v višini 790,40 € (za 2. Letnik: 10 šolskih ur – alkohol; 5 šolskih ur – spolnost je ljubezen; 16 šolskih ur – odvisnost od računalnika; 8 šolskih ur – motnje hranjenja; 8 šolskih ur – nasilje med vrstniki),
- Tehniški šolski center Kranj, strokovna in poklicna šola, Kidričeva c. 65, Kranj, v višini 720,00 € (9 delavnic za dijake 2. letnikov, tema: odnosi med spoloma, 18 šolskih ur; 9 delavnic za dijake 2. letnikov, tema: nedovoljene droge, 18 šolskih ur).

Navedena predavanja in delavnice vrtci, osnovne šole in srednje šole izvajajo skozi celo šolsko leto 2012/2013.

2. Lokalna akcijska skupina je naredila tudi pregled in oceno poročil o opravljenih programih izvajalcev izbranih na javnih razpisih v šolskem letu 2011/12. Za preventivne programe, ki jih šole v šolskem letu 2011/2012 niso izvedle, so morale šole sredstva vrniti, in sicer: Osnovna šola Jakoba Aljaža 11,31 €; Osnovna šola Stražišče 203,35 € in Osnovna šola Predoslje 128,06 €.

3. Sprotno se je spremljalo gibanje problematike drog v občini in svetovanje pri usklajevanju služb; programov, ki se ukvarjajo s preprečevanjem zlorabe drog ter obveščalo javnost. Tako je Zavod za zdravstveno varstvo Kranj je uspešno organiziral regijsko konferenco na temo alkohola, kjer so sodelovali tudi člani LAS. Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo je v čistilni akciji za avtobusno postajo pobral, v prvi akciji 11.700 igel in preko 500 metadonskih stekleničk, letno pa od 900 do 1100 tisoč igel in do 150 metadonskih stekleničk. Nadalje je LAS seznanil osnovne šole o Akciji 72 ur brez kompromisa, kjer se je skupaj s prostovoljci pomagalo starejšim. Zavod za zdravstveno varstvo Kranj je skupaj z LAS-om predlagal številne ukrepe za zmanjševanje škode zaradi alkohola, med njimi je tudi predlagal, da se Odlok o javnem redu v Mestni občini Kranj dopolni s tem, da se uživanje alkoholnih pijač v prodajalnah in drugih javnih mestih in površinah, ki niso za to določena ali označena, obravnava kot prekršek, kar je bilo tudi realizirano. Poleg tega je bila poslana pobuda državnim organom, ki izvajajo nadzor nad spoštovanjem določil zakon o porabi in omejevanju porabe alkohola, da okrepijo nadzor.

OCENA STANJA

Za leto 2012 je bila narejena tudi ocena stanja na področju problematike drog v mestni občini Kranj, in sicer s strani Policijske postaje Kranj, osnovnih šol, srednjih šol, vrtcev, krajevnih skupnosti, Zavoda za zdravstveno varstvo Kranj, Centra za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo Kranj (v okviru CSD) in Zdravstvenega doma Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog:

a) Policijska postaja Kranj (poročilo sta podala g. Damijan Suhadolnik, višji policist III in g. Matjaž Završnik, komandir policijske postaje)

Na Policijski postaji Kranj smo ocenili in primerjali razmere po problematiki prepovedanih drog na območju Policijske postaje Kranj za leto 2011 in 2012.

Represivni ukrepi PP Kranj na področju prepovedanih drog:

S področja prepovedanih drog je bilo v letu 2012 obravnavanih 150 kaznivih dejanj. V teh primerih je šlo za preprodajo prepovedanih drog dilerjev, drugim uživalcem in za sajenje sadik konoplje z namenom nadaljnje preprodaje.

Poleg kaznivih dejanj smo obravnavali še 104 prekrške po Zakonu o proizvodnji in prometu s prepovedanimi drogami, leto poprej pa 114 prekrškov. V teh primerih gre za manjše količine prepovedane droge za odmerke za enkratno lastno uporabo odvisnika.

Pri nadzoru cestnega prometa smo odredili 10 (39) strokovnih pregledov voznikov na prepovedane droge. 4 (9) jih je bilo pozitivno, 3 (6) vozniki pa so strokovni pregled odklonili.

Krajevno najbolj izpostavljena območja, kjer se zadržujejo uživalci drog so avtobusna postaja, okolica ZD Kranj, Prešernov gaj in območje Planine, občasno pa je zaznati tudi pojav posamezne prisotnosti prepovedanih drog izven mesta Kranj.

Glede na splošno oceno, da je bilo stanje na vseh segmentih dela policije v letu 2012 na območju MO Kranj ugodno in stabilno je Policijska postaja Kranj skladno s sprejetim sklepom, oblikovala akcijski plan, ki obsega naslednje zastavljene ukrepe;

- PP Kranj na svojem območju delovanja nadaljuje z nalogami določenimi z Letnim delovnim načrtom za leto 2013, s katerimi se bodo zagotovili standardi varnosti na nivoju kot v letu 2012;
- v okviru razpoložljivih delovnih in materialnih resursov se pri opravljanju vsakodnevnih rednih nalog policije še naprej ciljno in usmerjeno opravlja pogoste kontrole varnostno obremenjenih območij, še posebej glavne avtobusne postaje, okolice metadonske ambulante, Prešernovega gaja in v območju

trgovskih centrov (predvsem Planet Tuš v nočnem času) s ciljem intenzivnega preprečevanja odklonskih ravnanj (vandalizem, ulična preprodaja in uživanje prepovedanih drog, preprečevanje in odkrivanje kršiteljev javnega reda);

- preko pristojne službe PU Kranj, na regionalni ravni se organizirano skupino za preprečevanje in odkrivanje ulične preprodaje prepovedanih drog, ciljno usmeri tudi na zgoraj obremenjena varnostna območja, s ciljem intenzivnega preprečevanja odklonskih ravnanj (vandalizem, ulična preprodaja in uživanje prepovedanih drog, preprečevanje in odkrivanje kršiteljev javnega reda);
- redno in uspešno medsebojno sodeluje z vsemi subjekti sosveta, in z ostalimi subjekti, ki so soodgovorni za zagotavljanje optimalnih oz. ugodnih varnostnih razmer na območju MO Kranj.
- aktivno delo predstavnika PP Kranj v LAS-u in drugih organiziranih oblikah preventivnega delovanja.

Policajska postaja Kranj bo tako v letošnjem letu še poostrila nadzore v okviru rednega dela in s planiranjem poostrenih nadzorov po tovrstni problematiki, s prioritetenim ciljem pridobivanja kvalitetnih informacij, ki bi pripomogle k identifikaciji ponudnikov in preprodajalcev prepovedanih drog. Nadzori bodo usmerjeni tudi v okolice vzgojno izobraževalnih ustanov, kjer bomo delovali ne samo na področju prepovedanih drog temveč tudi problematiki, ki je navzoča med mladimi (vandalizem, pitje alkohola, medvrstniško nasilje ...).

Prav tako bomo usmerjeni na preventivno delovanje v okviru predavanj po šolah.

b) Zdravstveni dom Kranj – Center za preprečevanje in zdravljenje odvisnosti od nedovoljenih drog (poročilo je podala ga. Nataša Kern, dr. med.; poročilo je uredil g. Mile Hodnik, predsednik LAS)

Na Centru je bilo od začetka njegovega delovanja do konca leta 2012 registriranih skupno 630 uporabnikov programa. Center deluje v Kranju, ambulanta za razdeljevanje metadona in druge substitucijske terapije je tudi na Jesenicah.

V substitucijski program v Kranju je bilo ob koncu leta 2012 vključenih 226 pacientov, od tega 181 na terapiji z metadonom, 19 pacientov na substitucijski terapiji z buprenorfinom in 26 pacientov na terapiji z dolgodelujočim morfinom. V Center se je v letu 2012 na novo vključilo 16 pacientov, ki so imeli težave zaradi odvisnosti od nedovoljenih drog.

V letu 2012 je 11 odvisnikov odšlo na zdravljenje iz našega Centra v druge programe (terapevtske skupnosti, na detoksikacijo v Center za detoksikacijo Ljubljana), 3 odvisniki so nadaljevali zdravljenje v zaporu.

V Centru se ukvarjamo z obravnavo odvisnikov od nedovoljenih drog zdravstveni delavci različnih specialnosti: psihiater, psiholog, splošni zdravnik in medicinska sestra. Sodelujemo tudi s Centrom za socialno delo. Nudimo pomoč v obliki informiranja, svetovanja, detoksikacije, zdravstvenih pregledov, vključno s testiranjem na viruse hepatitisa B, C in HIV, cepimo paciente proti hepatitisu B.

Ocena stanja:

Center ima težave predvsem zaradi zbiranja in zadrževanja uporabnikov metadonskega programa pred Centrom. Ni izključeno tudi agresivno vedenje in preprodaja drog, zato smatramo, da bi bil potreben pogostejši nadzor policije pred Centrom, zlasti ob petkih, ko vsi pacienti dobijo metadon za domov za čas vikenda, ko je Center zaprt.

Velik problem predstavlja tudi jemanje droge pred stavbo Centra, kar dokazujejo tudi odvržene uporabljene igle v smetnjaku pred Centrom. V zadnjem času pa je bil tudi v medijih izpostavljen problem vbrizgavanja nedovoljene droge v stranišču Zdravstvenega doma Kranj.

V Centru imamo tako kadrovske kot prostorske težave. Kljub temu, da število odvisnikov narašča, število zaposlenih ostaja enako (kot npr. l. 2005, ko smo imeli vključenih 92 pacientov). Delujemo v premajhnih in neustreznih prostorih, ki ne zagotavljajo niti osnovnih pogojev za delo. Prostore Centra so si ogledali tudi predstavniki Mestne občine Kranj in obljubili, da bodo poskušali pomagati pri reševanju tega problema, predstavili so tudi možnost preureditve prostorov v kleti Zobne poliklinike Kranj.

V letu 2012 na območju Gorenjske nismo opravili raziskave o rabi/zlorabi drog, rutinski podatki (o smrtih in zdravljenjih v bolnišnicah) pa za leto 2012 še niso dosegljivi.

Podatki preteklih raziskav za območje Gorenjske kažejo, da le 5 % 15-16-letnikov, ki obiskujejo srednje šole na Gorenjskem, še nikoli v življenju ni poseglo po nobeni drogi (vir raziskava ESPAD 2007). Najbolj razširjena droga je alkohol. V starosti 15-16 let le 6% dijakov še nikoli v življenju ni popilo kozarca alkoholne pijače in v tem ni značilne razlike med deklety in fanti. V zadnjem mesecu pred raziskavo naj bi po alkoholni pijači skoraj vsak dan poseglo 5 % fantov in 2 % deklet. Dobrih 55 % dijakov se je že vsaj enkrat v življenju opilo do te mere, da so se pri hoji opotekali, se jim je zapletal jezik, so bruhaly, je prišlo do kratkotrajne izgube spomina. Vsak drugi 15- do 16-letni dijak je poročal, da je v zadnjem mesecu pred raziskavo vsaj enkrat zaporedoma popil najmanj pet alkoholnih pijač. Delež mladih, ki že imajo izkušnjo z alkoholom, se povečuje, raste tudi popivanje v tej starostni skupini, med deklety celo hitreje kot med fanti. Do prvega stika z alkoholom pride že zelo zgodaj. Po alkoholnih pijačah več posegajo šolsko manj uspešni dijaki in tisti mladi, ki imajo manjši nadzor s strani staršev. Mladi alkoholu bolj pripisujejo pozitivne kot negativne učinke, pitje jim predstavlja način zabave. Drugo mesto po razširjenosti pripada tobaku, ki ga je v življenju do dneva raziskave že kadilo 58 % dijakov, o rednem kajenju v zadnjem mesecu pred raziskavo pa je poročalo 22 % dijakov. Približno tolikšen delež dijakov, to je več kot vsak četrti, je v življenju že imel izkušnjo z marihuano, ki je bila tretja najpogostejša droga. Se pa delež kadičev tobaka in marihuane glede na pretekle raziskave znižuje. Tudi hlapila mladim niso neznana, saj jih je vdihaval skoraj vsak peti anketirani 15- do 16-letnik in se njihova razširjenost še povečuje. 4,5 % dijakov je že vsaj enkrat poseglo po pomirjevalih, ki jim jih ni predpisal zdravnik, skoraj 4 % pa je le-ta predpisal zdravnik. Ekstazi so v življenju že zaužili slabi 3 % dijakov, medtem, ko je bil delež za vse ostale droge, po katerih so mladi že kdaj posegli, nižji. Tudi med odraslimi prebivalci na Gorenjskem, starimi med 25 in 74 let, je alkohol najbolj razširjena droga (vir raziskava Z zdravjem povezan vedenjski slog 2008). V tej starostni skupini je bilo v zadnjem letu pred raziskavo 22 % odstotkov abstinentov, značilno več med ženskami. T.i. pivcev, ki pijejo čez mejo manj tveganega pitja, je bilo 6 %, značilno več med moškimi, v Sloveniji pa 9 %. Največ takih pivcev je bilo med osebami, starimi 55-59 let, upokojnenci, s srednjo izobrazbo, iz srednjega družbenega razreda in iz vaških bivalnih skupnosti. O popivanju (zaporednem pitju 6-ih ali več alkoholnih pijač ob eni pivski priložnosti pri moških in 4-ih ali več alkoholnih pijač ob eni pivski priložnosti pri ženskah) pa je poročalo 43 % moških in 25 % žensk, kar je malo redkeje kot v povprečju v Sloveniji. Pri moških je bil pojav popivanja najpogosteje prisoten do 35. leta starosti, med osebami z dokončano osnovno šolo, študenti, osebami iz čisto spodnjega in srednjega družbenega razreda in iz mestnih bivalnih skupnosti. Pri ženskah pa je bil pojav popivanja najpogosteje prisoten do 29. leta starosti, med študentkami, osebami z visoko izobrazbo, osebami iz višjega srednjega družbenega razreda in iz mestnih bivalnih skupnosti. Tobak je na Gorenjskem kadilo 16 % odraslih v starosti od 25 do 74 let, v Sloveniji 17 %, dobrih 24 % pa je bilo nekdanjih kadičev. Med kadičy so prevladovali moški. Največ kadičev je bilo med anketiranci, starimi med 30 in 34 let, osebami, ki opravljajo težko delo v industriji, osebami s poklicno in končano osemletno šolo, osebami, ki pripadajo delavskemu in spodnjemu družbenemu sloju, ter osebami, ki živijo v mestnih bivalnih okoljih. 14 % jih je pokadilo več kot 1 škatlico cigaret dnevno. Pomemben delež kadičev prične s kajenjem v obdobju mladostništva, saj je dobrih 11 % anketirancev začelo kaditi že do 15. leta starosti.

Analizirali smo tudi nekatere posledice škodljivega pitja alkohola. Posledice dalj časa trajajočega čezmernega pitja alkohola so različne kronične bolezni, opijanje pa je v večji meri povezano s kratkoročnimi posledicami, predvsem s poškodbami. Na osnovi analize rutinsko zbranih podatkov v okviru zdravstvene statistike smo ugotovili, da je bilo zaradi alkohola neposredno pripisljivih bolezni, poškodb in zastrupitev v letu 2010 na Gorenjskem zabeleženih 375 bolnišničnih zdravljenj, 97 primerov začasne odsotnosti z dela in s tem izgubljenih skoraj 5100 koledarskih dni ter 69 smrti. V obdobju 2000-2010 je zaradi alkohola neposredno pripisljivih vzrokov smrti skupaj umrlo 581 oseb, od teh 60 % pred dopolnjenim 65. letom starosti. Gorenjska se sicer po pitju alkohola in posledicah njegove škodljive rabe v slovenskem prostoru ne uvršča med z alkoholom najbolj obremenjena območja, vendar tako po pitju kot po posledicah presega povprečje držav članic EU.

Aktivnosti, ki jih je ZZV Kranj izvajal na področju drog, so se tudi v letu 2012 nanašale predvsem na področje preprečevanja tvegane in škodljive rabe alkohola, v manjši meri tudi na področje tobaka. Program smo izvajali

za področje celotne regije, naslednje aktivnosti pa so se neposredno ali posredno dotikale tudi prebivalcev Kranja:

- Predstavljanje problematike alkohola komisijam in Svetu MOK kot argumenta za sprejem odloka za prepoved popivanja na javnih mestih na območju MOK.
- Delavnice na temo alkohola za učence štirih osmih razredov OŠ S. Jenka Kranj.
- Poziv organizatorjem in mladim k promociji Tedna mladih v Kranju brez popivanja in opijanja.
- Promoviranje maturantske četvorke brez alkohola in povezovanje z različnimi deležniki (srednjimi šolami, Policijsko upravo Kranj, oddelkom za okolje in prostor, županom in mediji), objava poziva na spletni strani ZZV Kranj.
- V maju, oktobru in novembru smo na spletni strani ZZV Kranj objavljali vseslovensko akcijo »0,0 šofer - trezna odločitev« in o njej informirali šole ter medije na Gorenjskem.
- Organizacija in izvedba regijske konference »Alkohol – pomemben javnozdravstveni problem tudi v gorenjski regiji«: potekala je v sodelovanju z MOK 2. oktobra 2012 v avli Mestne občine, ko je zbrane nagovorila tudi podžupanja Kranja. Na konferenci so bile predstavljene naslednje teme: Izzivi alkoholne politike v Sloveniji (V.K. Petrič, MZ), Odnos družbe do alkohola in alkoholikov v luči človekovih pravic (Z. Čebašek Travnik, varuhinja človekovi pravic), Pitje alkohola in posledice škodljivega pitja v Sloveniji (M. Zorko, IVZ), Raba alkohola ter posledice njegove škodljive rabe na zdravju prebivalcev Gorenjske (M. Hovnik Keršmanc, ZZV Kranj), Alkohol kot vzrok prometnih nezgod, prekrškov in kaznivih dejanj na Gorenjskem (M. Nikše, PU Kranj), Socialna problematika, povezana z alkoholom v Kranju (M. Prosen, CSD Kranj), Predstavitev MOSA (T. Hočevar, IVZ), okrogla miza Mreženje lokalnih akterjev na področju preprečevanja in zmanjševanja tvegane in škodljive rabe alkohola (moderatorica F. Čeh, Zavod RS za šolstvo), na kateri je aktivno sodeloval tudi predstavnik LAS Kranj. Na konferenci je bilo prisotnih 63 udeležencev: 12 iz zdravstva, 8 iz šolstva, 2 dijakinji, 1 iz kluba študentov, 1 iz policije, 3 iz centrov za socialno delo, 2 iz delovnih organizacij, 1 iz zavoda za zaposlovanje, 3 iz občin, 1 iz zdravstvenega inšpektorata, 7 iz KZA/DZA in reintegracijskega centra, 1 iz LAS, 4 iz NVO, 4 iz Ministrstva za zdravje, 3 iz Inštituta za varovanje zdravja, 2 iz Urada varuha človekovih pravic, 8 iz medijev. Konferenca je potrdila, da je alkohol pomemben javnozdravstveni problem in, da močno prispeva k neenakostim prebivalcev Gorenjske. Problematika alkohola je široka in se dotika mnogih družbenih sektorjev. Pri zmanjševanju škode, povzročene z alkoholom, ne gre spregledati velike vloge lokalnega okolja, da mobilizira skupnost k zavzemanju aktivne vloge pri spreminjanju ne le posameznikovega pivskega vedenja, temveč tudi dejavnikov iz okolja, ki vplivajo na pivsko vedenje. Gorenjska nima regijske alkoholne politike, v regiji pa delujemo različni akterji s ciljem zmanjševanja škode, ki jo povzroča alkohol, med katerimi pa je premalo povezovanja. Na Gorenjskem so v Kranjski Gori, Jesenicah, Žirovnici in Kranju že v veljavi odloki, ki prepovedujejo popivanje na javnih površinah. K zmanjševanju bremena, ki ga posameznikom in družbi prinaša alkohol, lahko da pomemben prispevek tudi vsak posameznik. Zaključki regijske konference so lahko pomembna spodbuda za povezave in delo na tem področju tudi v bodoče na poti proti cilju: Oblikovati okolje, ki podpira treznost in manj tvegano pitje na Gorenjskem.
- Z gradivi smo podprli KŠK pri organizaciji stojnice o alkoholu v Kranju (30.10.2012).
- V novembru in decembru smo pozivali prebivalce Gorenjske k odgovornemu vedenju v povezavi z alkoholom: »Martinovo 2012 naj ne bo zaznamovano z opijananjem«, »Alkohol naj ne zasenči veselih decembrskih dni« (izjave na zavodski spletni strani in za medije).

d) Osnovne šole Mestne občine Kranj (poročila za vse osnovne šole so skupaj s svetovalnimi službami pripravili ravnatelji šol; poročila je zbral g. Pavel Srečnik, ravnatelj OŠ Stražišče; poročila je uredil g. Mile Hodnik, predsednik LAS)

OŠ Stražišče Kranj

Na OŠ Stražišče Kranj vsako leto pripravimo preventivni program, ki je namenjen vsem učencem naše šole. V prvih treh razredih vsebine večinoma vodijo razredniki, v ostalih razredih pa sodelujemo tudi z zunanjimi sodelavci.

Preventivne delavnice se največkrat dotaknejo tem o nasilju (med vrstniki, v domačem okolju), različnih zasvojenostih (alkohola, trave, trde droge, v zadnjem času pa še posebej tudi zasvojenosti od interneta,

mobilnih telefonov in televizije). V okviru preventivnih delavnic pogovor poteka tudi o odnosih v družini, odnosih med dekleti in fanti, o spolnosti, o tem, kaj pomeni biti »frajer/frajerka«. Odzivi učencev na te delavnice so zelo pozitivni. Radi vidijo, da se o teh temah z njimi pogovarjajo ljudje, ki jih ne srečujejo vsak dan, včasih se jim celo lažje odprejo in zaupajo.

Tudi za starše vsako leto organiziramo več predavanj. V lanskem šolskem letu so starši tako poslušali predavanje psihoterapevta in vodja Centra za zdravljenje Miha Kramlija z naslovom Močni starši - urejeni otroci, g. Marko Juhant pa je staršem spregovoril o razvajenih otrocih.

V letošnjem šolskem letu smo v mesecu novembru gostili dr. Bogdana Polajnarja, ki je imel predavanje o tem, kako starši z družinskimi odnosi vplivajo na vedenje in zdrav razvoj otroka, ravno v teh dneh pa pripravljamo še predavanje o varni uporabi interneta.

Na šoli se zavedamo pomena preventivnega delovanja, redke primere kajenja s strani učencev pa vedno rešujemo v sodelovanju s starši.

Največji problem, s katerim je seznanjena tudi policija, še naprej ostaja zbiranje mladih, večinoma naših bivših učencev na Baragovem trgu in za trgovino Mercator.

OŠ Jakoba Aljaža Kranj

Na Osnovni šoli Jakoba Aljaža Kranj ali v njeni okolici ne beležimo odkritih oblik zasvojenosti. S predavanji za učence in starše skušamo delovati preventivno. Največ preventivnih delavnic je namenjeno učencem zadnjega obdobja in sicer:

- za učence 7. razreda (Mladi in alkohol, Nasilje, kaj je to in kaj lahko naredim, Kajenje),
- za učence 8. razreda (Men se rola, Zaljubljenost, Varna spolnost),
- za učence 9. r (Odnosi, varna spolnost in okužbe v HIV-om).

Za učence 2., 3. in 4. razreda načrtujemo delavnice Skrb za zdravje (Unicef) ter Zdrava uravnotežena prehrana (Rdeči križ). Odzivi učencev so vedno pozitivni. Delavnice so izvedene kvalitetno in zanimivo, zato učenci aktivno sodelujejo. Učenci podpirajo zunanje izvajalce preventivnih programov, saj vnašajo drugačen pristop kot učitelji.

V letošnjem šolskem letu smo večjo pozornost namenili osveščanju staršev in izvedli šest predavanj za starše, kljub zelo majhni udeležbi, z naslovi: Vzgoja za odgovorno in smiselno življenje, Kako (ne) vzgojiti razvajenčka?, Kako krepiti pozitivno samopodobo otroka?, Kdaj nismo z vzgojo najstnika?, Ali je pogovor z najstnikom (ne)mogoč?, Starši in preventiva.

OŠ Staneta Žagarja Kranj

Preventivna dejavnost:

Na OŠ Staneta Žagarja Kranj smo v šolskem letu 2011/2012 izvedli precej preventivnih delavnic na temo preprečevanje nasilja (8), preprečevanje uživanja drog, alkohola (6). Delavnice so bile izvedene v III. triadi. Naša šola je umeščena ob rob stanovanjske soseske Planina, ob gozdček. Mladi iščejo umaknjene dele za druženje.

Ocena stanja:

Težave, ki jih opažamo na šolskem območju oziroma v neposredni šolski okolici, so zaznane predvsem od pomladi do jeseni, ko so dnevi daljši in je lepo vreme. Zadrževanje mladih je pogosto na šolskem igrišču, ki je odprto, včasih tudi v šolskem gozdčku. V prostoru med šolsko stavbo in prizidkom, ki je manj viden, prikrit s ceste, je pogosto zbirališče. Najpogosteje se zadržujejo konec tedna, ob lepem vremenu tudi med tednom, med počitnicami. Posedajo po tleh, se družijo in za seboj puščajo kupe odpadkov, plastenke, ogorke, pločevinke, tudi razbito steklo smo že našli...

OŠ Staneta Žagarja je porabila sredstva v višini 910,80€ od planiranih 864,00€. MOK je zagotovila sredstva v višini 735,40€, razliko smo pokrili z lastnimi sredstvi. Znesek realizacije je višji zaradi spremembe v ceni delavnic, ki je bila višja.

Za učence je bilo izvedenih 6 delavnic:

- 4 delavnice za 8. razred, skupno 16 šolskih ur na temo odvisnost od računalnika, nasilje med vrstniki; mladi, alkohol in droge; odnosi – varna spolnost.
- 4 delavnice za 9. razred, skupno 14 šolskih ur na temo mladi, alkohol in droge; droge – problem 21. stoletja; ozaveščena raba interneta, odnosi – varna spolnost.

OŠ Orehek Kranj

Na OŠ Orehek Kranj smo v okviru Šole za življenje načrtovali raznolike preventivne dejavnosti za učence in starše.

Preventivne delavnice za učence:

- Men se rola! ali odnosi med spoloma, 7.r. - Inštitut terapevtski center Krog (oktober 2012),
- Raznovrstne odvisnosti, 9.r. – Mile Hodnik (oktober 2012),
- Odnosi med spoloma, 9.r. - Zavod za zdravstveno varstvo Kranj (maj 2013),
- Ogled CIPS-a – ŠSS in ZZZ Kranj (maj 2013),
- Vrtiljak poklicev (8.r.) - ŠSS in SŠ (oktober 2012),
- Delavnice o mediaciji 1. - 9.r. (november, december 2012).

Predavanja za starše:

- Tri predavanja o vzgoji: Kako starši z odnosi vplivamo na vedenje in razvoj otroka, Pet ključnih elementov vzgoje, Čustvena inteligenca in ukrepi ob čustvenih težavah otrok – dr. Bogdan Polajnar (november 2012, januar, marec 2013).
- Reševanje konfliktov – Center za družinsko terapijo Kamnik (april 2013).
- Branje, 1., 2.r. - Duša Geč (januar 2013).
- Učne in delovne navade 5.,6.r. – Tatjana Štular (januar 2013).
- Postavljanje meja, 3. 4.r. - Tatjana Štular (januar 2013).
- Predstavitve razpisa za vpis v 1. letnik srednje šole – Marjeta Vene (januar 2013).

Preventivne delavnice za 7. in 9.r. so financirane (80%) s pomočjo sredstev s strani Mestne občine Kranj in Lokalne akcijske skupine in jih izvajajo zunanji strokovni delavci. MOK nam je za izvedbo preventivnih delavnic zagotovila 1214,4 evrov.

Delavnice o mediaciji je izvedla zunanja strokovna delavka, finančno podprta s strani ZPM Ljubljana, zato so bile za učence brezplačne.

Učenci preventivne delavnice sprejmejo z razumevanjem, vsebine so primerno izbrane.

Predavatelji uporabljajo ustrezne in interaktivne oblike ter metode dela.

Na predavanja za starše so vabljeni starši otrok iz vrtca in šole. Udeležba staršev na predavanjih je primerna, po predavanjih imajo možnost nadaljevati pogovor pri učiteljih.

OŠ Matije Čopa Kranj

Šola leži na področju, ki je z vidika zlorabe drog problematično, vendar se trenutno pri učencih s konkretnimi primeri ne srečujemo, zato poteka le preventiva.

Problem so v bistvu srednješolci in mladina, ki predvsem v večernih urah ob koncu tedna na športnem igrišču šole kadijo travo, uživajo alkohol in za seboj puščajo razbite steklenice.

Ker je najboljša preventiva pred zlorabami substanc in drugimi neželenimi vedenjskimi vzorci mladine koristno preživljanje prostega časa in ustrezna gradnja medsebojnih odnosov ter socialnih veščin, smo del preventive namenili tem področjem – izvedli bomo **delavnice »Društva Modrin« - »Trening socialnih veščin«** - kako se pogovarjamo, kdo je frajer, frajerka, uspešno reševanje problemov, kaj naj naredimo s čustvi,...

V okviru projekta **»O2 za vsakega«** bomo imeli delavnice za učence 7. razreda na temo **»Negativni učinki kajenja«**.

Načrtujemo tudi **predavanje za starše** s strani terapevta **Miha Kramlija** na temo **»Kemičnih in nekemičnih zasvojenosti«**. S tem bomo tudi starše ozavestili o ustreznem ravnanju proti zasvojenosti.

V ta namen smo pristopili tudi v program **»Zdrav življenjski slog«**, v katerega so vključeni učenci od 1. do 9. razreda in poteka na šoli že drugo šolsko leto.

OŠ Helene Puhar Kranj

Otroci in mladostniki OŠ Helene Puhar Kranj so učenci s posebnimi potrebami, zaradi česar predstavljajo izredno ranljivo in ogroženo populacijo na področju zlorabe drog. Učenci se na poti v in iz šole dnevno soočajo s situacijami, ko jih na avtobusni postaji ali cesti, ki vodi domov, ustavljajo mladostniki in jih nagovarjajo, da poizkusijo različne droge. Dnevno so izpostavljeni vrstnikom sosednje osnovne šole in bližnjih srednjih šol, ki se zadržujejo pred stranskim vhodom OŠ Helene Puhar Kranj in uživajo različne substance. Učitelji in svetovalna delavka otroke s pogovori spodbujamo, da prepoznajo tovrstne ogrožujoče situacije, katere lahko potem aktivno rešujemo skupaj z otroki in v sodelovanju s starši.

Za garažo OŠ Helene Puhar Kranj hišnik dnevno odstranjuje uporabljene igle. Število le-teh precej naraste v spomladanskih in poletnih mesecih. V okviru čistilne akcije, katere namen je bil očistiti šolski okoliš, so morali biti učitelji posebej pozorni na varnost otrok, saj smo v okolici šole našli nekaj uporabljenih injekcij. Veliko pozornosti namenimo varnosti otrok in preventivi o ozaveščanju pred iglami in injekcijami ob prireditvah, ki jih izvajamo zunaj za šolo.

Glede na omenjeno skušamo učence naše šole opremiti z osnovnim, preventivnim znanjem, kako ravnati v situaciji, ko se srečaš z različnimi oblikami drog, s pomočjo preventivnih delavnic na to temo. Pomembno je, da mladostniki letno obnovijo in osvežijo znanje z omenjenega področja. Tako smo v lanskem šolskem letu v sodelovanju z Rdečim križem izvedli preventivne delavnice z naslovom Preprečevanja kajenja in alkohola in Odvisnost in zasvojenost za učence od 5. do 9. razreda prilagojenega programa vzgoje in izobraževanja z nižjim izobrazbenim standardom ter za učence od III. do V. stopnje posebnega programa vzgoje in izobraževanja.

OŠ Predoslje Kranj

Stanje na šolskem prostoru (okolica šole) se ni nič izboljšalo. Še vedno se nadaljuje uničevanje igral, onesnaževanje okolja s cigaretnimi ogorki, plastiko in steklom predvsem v večernih urah in med vikendom. Znakov uživanja drog za enkrat še nismo zasledili. Glede preventive smo tudi v letu 2011 izvedli delavnice- Zasvojenost in odnos do psihoaktivnih snovi, za učence 8. razredov. Predavanje za starše » Zasvojenost« in predstavitev rezultatov ankete lanskih 8. razredov o dejavnih tveganja za zasvojenosti. Izvajalec dejavnosti in delavnic je bil predavatelj Mile Hodnik. Kljub trudu, menimo, da je potrebno še okrepiti nadzor z obhodi v okolici šole, tako s pomočjo redarske službe, kakor tudi sodelovanje z rajonskimi policisti.

OŠ Simona Jenka Kranj

Sofinanciranje s strani Mestne občine Kranj

Mestna občina Kranj je na OŠ Simona Jenka Kranj v šolskem letu 2011/2012 sofinancirala 240,00 EUR in 288,00 EUR za izvedbo delavnic:

- 5.r (6 oddelkov, 2 šolski uri): NASILJE MED VRSTNIKI, predavatelj društvo OAZA,

- 8.r (4 oddelki, 2 šolski uri): JAZ SEM V REDU, TI SI V REDU, predavatelj RK Kranj.

Izvedli smo tudi delavnice v 6., 7. in 9. razredih – žal brez sofinanciranja MO Kranj.

Mestna občina Kranj je v vrtcu pri OŠ Simona Jenka Kranj sofinancirala 80,00 EUR za izvedbo predavanja gospe Zdenke Zalokar Divjak: DRUŽINA IN VRTEC V SKUPNI NALOGI ZA ODGOVORNO ODRAŠČANJE OTROKA.

OŠ Simona Jenka Kranj: problematika

Matična šola: ni več problema, odkar je šolsko dvorišče ograjeno.

Podružnica Center: Problematika zbiranja mladine v Prešernovem gaju se nadaljuje, samo veliko manj intenzivno. Po zadnjih podatkih je zbiranje pred šolo zanemarljivo. Izjema so samo, kadar so velike prireditve v mestnem jedru.

Podružnica Primskovo: ni problemov.

Podružnica Goriče: ni problemov.

Podružnica Trstenik: ni problema odkar je prizidana računalniška učilnica.

OŠ Franceta Prešerna Kranj

Varnostna situacija:

Šola je sestavljena iz matične in podružnične šole. Matična stoji na meji med ruralno urbanim okoljem in sprejema otroke iz teh okolij. Podružnica pa bolj v ruralnem okolju in ima zaokrožen šolski okoliš.

Ocena stanja:

Na podružnici razen v popoldanskem, večernem in nočnem času, ni zaznati težav. Problem so zunanji obiskovalci, ki zlorablajo igrišče in okolico šole.

Na matični šoli je problematika podobna, s tem da preko šolskega igrišča poteka lokalna pot, ki vodi preko igrišča za med dvema ognjema in jo koristijo pešci in kolesarji, ki prehajajo iz ceste XXX. divizije na Zlato polje. Poleg tega so si utrli pot preko rolerske steze še srednješolci, ki prihajajo v šole v kampusu. Ob kurilnici še vedno zaznavamo prodajo in konzumacijo nedovoljenih drog. Težave so pri usmerjanju staršev in avtobusov pri prihodih in odhodih na dovozu v šolo.

Praktično na meji šolskega igrišča je lokal, kamor se pred in po pouku zatekajo tudi naši učenci. Kljub opozorilom staršev, le ti ne vplivajo na to, da se tam učenci ne zadržujejo, občasno smo priča nejevolji, kaj se v to vtikamo.

Na otroškem igrišču, ki ga delimo s KS Zlato polje se občasno zadržujejo starejši mladoletniki in s težo, ki ni primerna za igrala, škodijo le tem.

Na športnih igriščih pred podružnico in matično šolo in poti se tudi med poukom zadržujejo starejši mladoletniki. Pred matično šolo pa dijaki sosednjih šol. Občasno nadlegujejo učenke in učence.

Objestno pregovarjanje v nedogled odvrta delavke od pozornosti, ki naj bi jo namenile šolskim otrokom in ruši avtoriteto pred njimi, šele resne grožnje z intervencijo policije, ali klic zaleže za odstranitev.

V letošnjem šolskem letu je en učenec prinesel injekcijsko iglo v šolo, ki jo je našel v okolici šole, a so jo delavke strokovno odstranile. Hišnik vsako jutro pregleda okolico matične šole in jih pospravi.

Preventivna dejavnost na šoli:

Organizirano je dodatna dežurstva v času prihodov in odhodov v šolo in varstva vozačev s strani strokovnih delavcev in tehničnih delavcev. Spremenjen je režim odpiranja vrat z elektronskim nadzorom odpiranja. Samo staršem ki prihajajo po otroke, smo zaupali načine vstopanja v šolo. Če bodo sredstva mislimo na podoben način rešiti tudi vstopanje na podružnici.

Podružnično šolo smo ogradili z ograjo. Ograjen in povečan je tudi del igrišča za otroke vrtca. Dodana je posebna kljuka.

e) Srednje šole Mestne občine Kranj (poročilo za vse srednje šole je zbrala ga. Vera Dušak Prevc, svetovalna delavka ESIC Gimnazija)

Gimnazija Franceta Prešerna

V zadnjem letu na šoli ne opažamo porasta problematike s področja uporabe drog, temveč se ta problematika izraža v manjši meri.

V svetovalni službi občasno zaznamo uporabo drog (kajenje marihuane) v povezavi z učno neuspešnostjo in /ali izostajanjem od pouka. Posamezni dijaki tudi neuspešno zaključijo letnik in se posledično prepisejo na lažji program. (velja za zaključek lanskega šolskega leta, v prvi polovici letošnjega šolskega leta takšnih primerov ni bilo).

Največja preventiva je vključevanje dijakov v razne dejavnosti, ki izboljšujejo pozitivno samopodobo mladih ter aktivna uporaba prostega časa.

Na šoli izvajamo preventivne delavnice s področja prevencije pred zlorabo drog ter delavnice proti kajenju in zlorabi alkohola, pa tudi delavnice, ki spodbujajo razvijanje zdravega življenjskega sloga.

Gimnazija Kranj

Na Gimnaziji Kranj izvajamo delavnice in predavanja na temo drog skozi celo šolsko leto. Vse delavnice in predavanja potekajo pod okriljem Društva Oaza Kranj, s katerim uspešno sodelujemo že vrsto let. Na šoli ne beležimo večjih ali rednih zlorab drog. Prepričani smo, da je program gimnazije pretežak, da bi ga lahko odvisniki ali resnejši uporabniki uspešno opravili.

Šolski center Kranj, Ekonomska, storitvena in gradbena šola

Ker smo bili do 4. 1. 2013 samostojna organizacijska enota znotraj ESIC-a, posredujem podatke samo za OE ETŠ:

Dijaka prvega letnika, ki je bil pozneje v postopku izključitve, je varnostnica zasačila na šolskem območju pri kajenju marihuane. Ker je to najtežja kršitev na podlagi Pravilnika o šolskem redu, mu je bila izrečen vzgojni ukrep pogojna izključitev. Z njim je bilo dekle, ki ga ni hotel imenovati.

Ostalih prekrškov v vezi z drogami nismo obravnavali.

2. letniki so v okviru zdravstvene vzgoje obravnavali tematiko drog.

Tehniški šolski center

Kot šola se redko ukvarjamo izolirano s problematiko zlorabe drog; pri vsakdanjem delu opažamo, da je problematika zlorabe drog prepletena z drugimi težavami naših dijakov, kot so: odsotnost od pouka, slabša motiviranost za šolsko delo, neuspešnost, slaba koncentracija, »slaba družba« izven šole.

Natančnejših podatkov o razsežnosti problematike na naši šoli nimamo, ker pa se zavedamo pomembnosti pojava, vsako leto za dijake 1. in 2. letnika izvajamo preventivne delavnice na temo posledic zlorab droge in zdravega načina življenja nasploh.

Šolski center Kranj, Srednja ekonomska, storitvena in gradbena šola

Na podlagi neformalnih izjav nekaterih dijakov in obvestil varnostnice o opozarjanju prepovedi kajenja na šolski površini ocenjujem, da je na naši šoli veliko kadilcev (tako deklet kot fantov), možno je, da nekateri od njih občasno kadijo tudi marihuano, vendar podatkov ali primerov zlorabe na šolski površini nimamo. Starši so s kajenjem svojih otrok po večini seznanjeni.

Na šoli v letošnjem šolskem letu nismo zasledili uporabe ali preprodaje ostalih prepovedanih drog pri naših dijakih, vendar odzivi na predavanjih in delavnicah na temo droge razkrivajo, da o problematiki veliko vedo in da so seznanjeni tudi o posledicah zlorabe.

Kdaj kdo ob obisku pisarne svetovalne delavke izkaže zanimanje za brošure in letake, ki ponujajo koristne informacije glede zlorabe drog in njenih posledic.

f) Kranjski vrtci (poročilo je podala ga. Andreja Pungartnik, psihologinja)

V Kranjskih vrtcih se zavedamo pomena preventivnega delovanja na področju zlorabe drog, zato poskušamo tako s svojim vsakdanjim delom z otroki, kot tudi s sodelovanjem s starši delovati preventivno.

Kurikulum za vrtce v svojih ciljih in načelih poudarja skrb za razvoj posameznika. Z načinom dela, kjer imajo otroci možnost igre v majhnih skupinah in možnost izbire med različnimi dejavnostmi, otroci lahko izražajo svoje želje in potrebe, lahko sodelujejo med seboj in so »videni in slišani«. Prav preko vsakodnevnega delovanja v oddelku imajo otroci priložnost krepiti svojo samopodobo in poiskati svoj prostor v oddelku, kar pa jim pomaga, da razvijajo svoje talente, svoja močna področja in so uspešni, pa čeprav v čisto drobnih vsakdanjih situacijah. Menimo, da tudi na ta način prispevamo k oblikovanju stabilne osebnosti, ki se bo v prihodnje lažje uprla vsem možnim zlorabam, ki se lahko dotaknejo otrok in mladostnikov.

Veliko pozornost posvečamo tudi družinam, saj se zavedamo, da je vse naše delovanje brez podpore in sodelovanje družin veliko manj učinkovito, kot če je to sodelovanje dobro.

Tako v okviru Projekta Kranjskih vrtcev (KV) »Varovalni dejavniki otrokovega razvoja« vsako leto staršem (pa tudi strokovnemu kadru) ponudimo kvalitetna predavanja, ki se dotikajo vloge staršev pri vzgoji otroka, partnerskih odnosov in medsebojnih razmerij ter osebnostnega razvoja posameznika, kajti zavedamo se, da le zadovoljen in osebnostno zrel posameznik lahko postane dober partner in potem tudi dober starš, ki je lahko vzgled in v pomoč svojemu otroku.

V ta namen pripravimo zloženke, plakate, vabila za starše, obvestilo tudi na naši spletni strani, starše pa osebno povabijo še vzgojiteljice, vse z namenom, da bi se čim več staršev udeležilo teh predavanj. V letošnjem letu smo poskrbeli še za organizirano varstvo otrok, da bi se lahko udeležila tudi oba starša. Predavanja so dokaj dobro obiskana, res pa je, da bi glede na našo velikost (16 hiš), želeli ponuditi čim več teh predavanj, v čim več hišah, za kar pa bi potrebovali več finančnih sredstev.

Prav tako v naših vrtcih že drugo leto v okviru Inicijative »Krepimo družine« poteka informiranje, izobraževanje in usposabljanje strok. kadra v smislu sodelovanja s starši, nudenja pomoči..., kar vse lahko pripomore tudi k preprečevanju nasilja.

Naše enote se nahajajo v različnih urbanih okoljih Kranja in predvsem igrišča znajo biti privlačna za druženje pri uporabi prepovedanih drog. S skrbnim urejanjem igrišč, katera ob koncu delovnega časa zaklenemo in pa seveda tudi s pregledovanjem le-teh preden otroci pridejo na igrišče (vsakodnevno vzgojiteljice, generalno hišniki, občasno pa tudi vodja ZHR) dosegamo, da so igrišča za otroke varen in urejen prostor, kjer se otroci igrajo brez nevarnosti, da bi se srečali s prepovedanimi snovmi. Seveda pa predvsem starejše otroke na različne načine seznanjamo s preventivnim ravnanjem, v primeru, da bi na igrišču našli predmete, ki tja ne spadajo.

g) Krajevne skupnosti (poročilo je podal g. Janez Kovačič)

Žal bo letošnje poročilo zelo podobno lanskemu. Opažamo, da so vidne posledice z drogami in alkoholom podprte mladine predvsem ob koncih tedna. Žal moram ugotoviti, da je ob sobotah, pa tudi ob nedeljah zjutraj opazno razbijanje mladine na območju Planine okrog vrtcev Mojca in Najdihojca, Tatjane Odrove in Bobenček. Pri vrtcu Mojca je sicer za spoznanje bolje, odkar so po tem, ko so v grmovju našli bombo, le tega posekali. Opažamo tudi, da se sicer večina »klošarjev«, ki hodi na prehrano v center na Sejmišče vede korektno, nekaj posameznikov pa med potjo proti Sejmišču draži pse čuvaje pri hišah, kar sicer povzroča samo glasno odzivanje le-teh, huje pa bo, če se bo zgodilo, da bo ograja okrog hiša le priprta. Stanje v osnovnih šolah na Planini je glede organiziranja programa Odprtih igrišč ob šolah ob vikendih je enako kot lani. Le pri OŠ Stane Žagar je igrišče dostopno tudi med vikendi, drugje tudi to zapirajo.

h) Center za socialno delo, Center za pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo, Labirint, Sejmišče 4 (poročilo je podal g. Mile Hodnik, vodja Centra)

Program nudi pomoč, terapijo in socialno rehabilitacijo zasvojenim od dovoljenih in nedovoljenih psihoaktivnih substanc in njihovim svojcem. Osnovni namen programa je omogočiti vsakemu posamezniku, ki ima težave zaradi uživanja prepovedanih drog, da spremeni svoj način življenja do te mere, da lahko ostane ali ponovno postane socialno vključen v družbo.

Dnevna oblika obravnave ponuja vsakodnevno strukturirano, kontinuirano obravnavo v obliki skupinskega in individualnega dela vključenih uporabnikov. Obravnava zajema različne vidike dela na sebi, z izdelavo individualnega terapevtskega in osebnega življenjskega načrta uporabnika s postavljanjem konkretnih ciljev. Dnevna oblika obravnave je samostojni program, lahko pa poteka tudi v obliki priprave na vključitev v visokoprazne obravnave:

- Svetovalna/ terapevtska obravnava (individualna, družinska, partnerska) ponuja možnost tedenskega vključevanja v individualne/ partnerske/ družinske svetovalne razgovore in psihoterapijo. Poteka lahko kot samostojna ali spremljevalna oblika obravnave.
- Delo z mladostniki poteka predvsem na individualiziran način (svetovalno/terapevtsko delo z mladostnikom, delo z družino in sodelovanje s šolo/socialnim okoljem), občasno pa tudi v obliki skupinskega dela.
- Skupina za starše/ svojce vključenih uporabnikov, ki odpira prostor za medsebojno podporo in pomoč in kjer strokovni delavec posreduje znanja obravnave zasvojenosti in veščine motiviranja zasvojene osebe za obravnavo.
- Preventivne dejavnosti v obliki ozaveščanja javnosti o problemu zasvojenosti in promocije zdravega načina življenja.

Sprejemni center je namenjen uporabnikom, ki so še v fazi aktivne zasvojenosti. Ponudimo jim prostor, kjer lahko na drugačne, bolj ustvarjalne, aktivne in kreativne načine preživijo del svojega časa. Ponujamo jim tudi možnost razgovora s strokovnim delavcem, pogovor s prostovoljci, pomoč pri reševanju aktualnih težav, socialne, materialne, stanovanjske, zdravstveno-varstvene problematike, pomoč pri iskanju zaposlitve, urejanju zadev na sodiščih, ipd... Sprejemna oblika obravnave vključuje tudi občasno terensko delo, kjer se stiki z uporabniki vzpostavljajo in njihove težave rešujejo na mestih kjer se uporabniki sicer zbirajo in zadržujejo.

Ocena stanja:

V poročevalnem je še vedno viden porast obravnavanih uporabnikov kokaina, alkohola, medikamentov, sintetičnih drog in rahel upad obravnave uporabnikov heroina. Opažamo tudi povečano število eksperimentiranja in rekreativne uporabe topil in marihuane. Gre za skupino učencev zadnje triade. Pri dijakih prvih in drugih letnikov opažamo kombinacijo z žganimi pijačami. V opravljenih urinskih testih populacije mladoletnih eksperimentatorjih, dijakih, smo ugotovili poleg THC prisotnost opijatov, čeprav le teh niso poznali ali uporabljali. Na podlagi opazovanja, obravnave in pogovorov, predvsem v sprejemni obliki dela, opažamo vse pogostejšo zlorabo suboxona in tablet (aparina, xanax, heleks...). Nekatera zdravila, celo v pripravi za intravensko uporabo. O možnih posledicah te oblike uporabe, bo verjetno potrebno posvetiti več pozornosti v preventivnem smislu.

FINANČNO POROČILO

LETO 2012	plan	realizacija
I. ODHODKI - SKUPAJ	12.000,00	11.590,00
1. Preventivne dejavnosti - skupaj	11.600,00	11.590,00
<i>vrtni</i>	<i>1.100,00</i>	<i>640,00</i>
<i>osnovne šole</i>	<i>6.750,00</i>	<i>8.192,80</i>
<i>srednje šole</i>	<i>3.750,00</i>	<i>2.757,20</i>
2. Stroški okroglih miz, ostale aktivnosti - skupaj	400,00	0,00
II. NEPORABLJENA SREDSTVA - SKUPAJ		410,00
<i>Neporabljena sredstva za stroške okroglih miz</i>		<i>400,00</i>
<i>neporabljena sredstva za preventivne programe</i>		<i>10,00</i>

Pripravila:
Manja Vovk, višja svetovalka

MILE HODNIK, dipl.soc. del.
predsednik LAS

